

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
GRAD SARAJEVO
OPĆINA CENTAR SARAJEVO
OPĆINSKI NAČELNIK

S M J E R N I C E
ZA TROGODIŠNJE PLANIRANJE RADA OPĆINE CENTAR
ZA PERIOD 2025. - 2027. GODINE

Februar, 2026. godina

1. Svrha Smjernica

Izrada Smjernica za trogodišnje planiranje Općine Centar Sarajevo za period 2025.-2027. godine (u daljem tekstu: Smjernice), obaveza je u skladu sa Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19 i 2/21) (u daljem tekstu: Uredba). Uredbom su propisani minimalni elementi Smjernica, a iste se izrađuju svake godine za period od tri godine (1+2) i pripremaju se u skladu sa strateškim dokumentima relevantnim za Općinu Centar. Pored toga što predstavljaju usmjerenje za budući rad organa uprave, Smjernice služe i ostalim zainteresovanim stranama (vaninstitucionalnim akterima) kao vodilja za planiranje i implementaciju konkretnih projekata i aktivnosti u narednom trogodišnjem periodu. Ove Smjernice predstavljaju osnovu za planiranje rada Općine Centar u naredne tri godine, kako bi se na adekvatan način uključili razvojni prioriteti koji su definisani Strategijom razvoja Općine Centar Sarajevo za period 2021.-2027. godina, Okvirom za implementaciju ciljeva održivog razvoja u BiH i drugim relevantnim dokumentima. Smjernice imaju za cilj da potenciraju ključne aktivnosti koje je neophodno poduzeti u narednom planskom ciklusu, a koje imaju sinergijski efekat za više oblasti društveno-ekonomskog života općine.

2. Kratak osvrt na opšti razvojni kontekst Općine Centar Sarajevo uključujući izazove i rizike

- Općina Centar jedna je od devet općina Kantona Sarajevo i ujedno urbani, administrativni, poslovni, kulturni, obrazovni, zdravstveni, trgovinsko-uslužni centar Grada. Općina Centar zauzima površinu od 33 km² sa ukupnom dužinom granice od 43,3 km. Od toga su 16,7% naseljene površine. Oko 16 km zemljišta je u privatnom, a 17 km u državnom vlasništvu. Općina Centar predstavlja izrazitu planinsku oblast sa 64,6% prostora koji se nalazi na iznad 700 m.n.v. 30,5% prostora pripada brdskom rejonu od 550-700 m.n.v, dok nizijskom rejonu pripada svega 4,5% teritorije. U Kantonu Sarajevo graniči na istoku sa Općinom Stari Grad, na zapadu sa Općinama Novo Sarajevo i Vogošća, a na sjeveru jednim manjim djelom sa Općinom Ilijaš. Na jugu graniči sa Republikom Srpskom. Iako jedna od manjih općina Kantona Sarajevo, prema popisu stanovništva iz 2013. godine, u općini Centar je evidentirano 55.181 stanovnika, 25.369 muškaraca i 29.812 žena. Prema procjeni Federalnog zavoda za statistiku iz 2020. godine, u općini Centar živi 53.333 stanovnika. Od ukupnog broja stanovnika, 19,3% su stanovnici od 0 do 19 godina, od 20 do 39 godina 25,7% stanovnika od 40 - 54 godina, 19,44%, od 55 – 64 14,9% i preko 65 godina 21%.
- Struktura privrede ukazuje da se radi o privredi razvijenog tipa sa značajnim učešćem tercijarnog i kvartalnog sektora. To je posljedica pozicije Općine Centar u političkom i administrativnom sistemu F BiH i BiH. Na području općine Centar su sjedišta upravnih i administrativnih tijela, velikih kompanija, banaka, predstavništava stranih i domaćih firmi, međunarodnih organizacija, naučnih, obrazovnih i zdravstvenih institucija.
- Zaposlenost kao jedan od strateških ciljeva ekonomskog razvoja, predstavlja primarnu komponentu blagostanja jedne zemlje. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku općina Centar u razdoblju 2018.-2020. godine bilježi povećanje broja zaposlenih, uz zabilježeni pad u 2020. godini koji je rezultat prekida svih aktivnosti, pa tako i ekonomskih, što je posljedica pandemije COVID-19. Nezaposlenost je ogroman ekonomski i društveni problem. Analiza kvalifikacione strukture nezaposlenih osoba koja se vode na evidenciji filijale

Općine Centar u 2020. godini pokazala je da je najveći broj nezaposlenih lica sa srednjom stručnom spremom (2.417 zatim nekvalifikovanih radnika (1.526), kvalifikovanih radnika (1.460) i veoma visok broj nezaposlenih sa VSS (1522). Podaci navode na zaključak kako su sve obrazovne kategorije bilježile značajan rast nezaposlenosti.

- Iako je došlo do značajnog napretka u poslovanju privrednih subjekata na teritoriji općine Centar i to u oblasti informacija i komunikacija i stručnih djelatnosti u periodu 2016-2018 godina, evidentan je rast neto dobiti kompanija u ključnim sektorima. Negativan uticaj pandemije COVID-19 u 2020. godini je očigledan u smanjenju neto dobiti i ponovnom povećanju kumulativnog neto gubitka. Mjere podrške i fleksibilnost privrednih subjekata su ipak održale većinu privrednih subjekata daleko iznad nivoa razvoja na kojem su bili 2016. godine.
- Općina Centar je razvila mjere finansijske i nefinansijske podrške preduzetništvu, sektoru MSP, obrtima, start up biznisima. Podrška je realizovana kroz povoljne kreditne linije sa subvencioniranom kamatom, plaćanjem doprinosa na plate za novozaposlene u trajanju od 6-12 mjeseci, grant šeme namijenjene obrtnicima i nezaposlenim osobama za samozapošljavanje kroz osnivanje vlastitog biznisa, zatim organizacijom predavanja o preduzetništvu i pripremom vlastitog biznis plana.
- Prostor Općine Centar je u najvećoj mjeri pokriven linijama gradskog saobraćaja. Prevoz putnika vrši se putem sljedećih vidova prevoza: tramvaja, autobusa, trolejbusa, minibusa a postoji i kosi lift u naselju Ciglane. Kantonalno javno komunalno preduzeće Gradski saobraćaj d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu KJKP GRAS) pruža usluge javnog gradskog prevoza putnika kako na području KS, tako i na području Općine Centar.
- Prema podacima iz Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003 – 2023 u ukupnoj strukturi površine Općine Centar, za građevinsko zemljište planirano je 41,8% teritorije Općine Centar. Za poljoprivredno zemljište planirano je 30% površine, a za šume i šumsko zemljište 27,0%, dok bi vodozaštitne zone trebale obuhvatati 2,2% površine Općine. Prema Strategiji razvoja Općine Centar, udio urbanog dijela predstavlja 41% od ukupne površine, dok 59% čini ruralni dio. I pored većeg ruralnog udjela svega 2% stanovništva živi u ruralnom dijelu Općine u odnosu na ukupnu površinu. Urbani dio grada definisan je namjenom zemljišta prema Urbanističkom planu Kantona Sarajevo za period 1986.-2015. Za poslove uređivanja i održavanja zelenih površina u Općini Centar nadležno je Komunalno javno kantonalno preduzeće Park d.o.o. Sarajevo, što je u skladu sa Uredbom o uređivanju i održavanju zelenih rekreativnih površina u KS.

3. Strateški pravci razvoja Općine Centar Sarajevo

Općinsko vijeće Općine Centar Sarajevo je usvajanjem Strategije razvoja Općine Centar za period 2021.-2027. godina definisalo i uskladilo razvojne pravce i prioritete općine Centar sa ključnim nacionalnim međunarodnim razvojnim dokumentima. Uspješnost razvoja Općine Centar mjeriti će se sposobnošću da se prevladaju uočene slabosti i prijetnje bržem rastu, ali isto tako i da se iskoriste razvojni potencijali koji nesumnjivo postoje. U tom smislu predložena su sljedeća strateška i dugoročna opredjeljenja Općine Centar, odnosno **strateški fokusi**:

1. Ubrzan ekonomski razvoj
2. Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj u skladu sa EU standardima
3. Smanjenje pritiska na okoliš
4. Efikasno funkcionisanje javnog sektora

Vizija razvoja predstavlja težnju, dugoročnu namjeru, pravac djelovanja i poželjno stanje u budućnosti te je predstavljena kao:

„Općina Centar je središte znanja, inovacija, sa osiguranim pretpostavkama zelene ekonomije, kvalitetom standarda stanovništva po principu razvoja evropskih urbanih središta.“

Ostvarenje razvojne vizije realizovat će se kroz tri strateška cilja, razrađena u 22 prioriteta i 68 mjera. **Strateški ciljevi Općine Centar Sarajevo** su usklađeni sa Strategijom razvoja FBiH i Okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, kojim se utvrđuju zajednički podciljevi i indikatori za sve nivoe vlasti u BiH (zajednički minimum) te usmjeravaju budući procesi strateškog planiranja:

1. Digitalizirana i konkurentna poduzetnička infrastruktura za proizvode i usluge veće dodane vrijednosti
2. Unapređeni, dostupni i kvalitetni javni i socijalni servisi
3. Održivo upravljanje okolišem i infrastrukturnim resursima u skladu principima zelene tranzicije

Stepen realizacije definisanih strateških ciljeva će se pratiti kroz ključne indikatore, na osnovu kojih će se moći ocijeniti stepen promjena u Općini Centar u narednom, Strategijom definisanom planskom periodu.

Strateški cilj	Indikator	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost
1 Digitalizirana i konkurentna poduzetnička, infrastruktura za proizvode i usluge veće dodane vrijednosti	• Društveni proizvod per capita • Broj nezaposlenog radno sposobnog stanovništva • Udio izvoza veće dodane vrijednosti/znanjem intenzivni proizvodi • Prosječna plata • Indeks razvijenosti • Jača povezanost sa centrima znanja, istraživačkim institucijama	Obavezno	Obavezno
2 Unapređenje kvaliteta i dostupnosti javnih i socijalnih servisa	• Rast nataliteta • Smanjenje stope bolesti • Smanjen stepen socijalno ugroženog stanovništva • Povećanje stope stanovništva koje se bavi sportsko rekreativnim aktivnostima • Povećanje stope stanovništva sa VKV, srednjim i visokim obrazovanjem/formalno i neformalno obrazovanje • Povećan interes za posjetu kulturno umjetničkim i sportskim sadržajima • Programski Budžet OC	Obavezno	Obavezno

	• Nivo Budžetskih kapitalnih ulaganja • E uprava • Efikasna i optimalna organizacija poslova		
3. Održivo upravljanje okolišem i infrastrukturnim resursima u skladu principima zelene tranzicije	• Povećan stepen reciklaže otpada • Povećan stepen energetske efikasnosti na području OC • Smanjenje emisija u vazduh • Povećan stepen prikupljanjih otpadnih voda i njihovo provođenje u glavni kolektor	Obavezno	Obavezno

Kako bi se osigurao visok stepen realizacije zacrtanih strateških ciljeva, definisan je i set **prioriteta** do 2025. godine koji pokrivaju sve oblasti od strateškog značaja za razvoj Općine Centar Sarajevo. Prioriteti predstavljaju ključna polja i smjerove djelovanja za ostvarenje vizije i strateških ciljeva i kao takvi imaju najveći uticaj na razvoj, odnosno ostvarenje strateških indikatora.

Strateški cilj 1 „Digitalizirana i konkurentna poduzetnička infrastruktura za proizvode i usluge veće dodane vrijednosti“ operacionalizira se kroz 4 prioriteta:

- Podrška sektoru preduzetništva (postojećim MSP, obrtima i start up biznisima)
- Razvoj programa razvoja ruralnog područja
- Podrška razvoju kulturnog i poslovnog turizma
- Unaprijeđenje kapaciteta za privlačenje sredstava iz EU fondova i drugih međunarodnih i domaćih izvora

Strateški cilj 2 „Unapređeni, dostupni i kvalitetni javni i socijalni servisi“ operacionalizira se kroz 7 prioriteta:

- Unaprijediti kvalitet formalnog i neformalnog obrazovanja
- Unaprijediti dostupnost, efikasnost i kvalitet zdravstvenih usluga
- Podrška unapređenju uslova za bavljenje rekreativnim sportskim aktivnostima za sve dobne skupine
- Posticanje modela kulture prilagođenog potrebama svih generacija općine Centar
- Unapređenje standarda u oblasti socijalne zaštite i inkluzije/uključivanja
- Unapređenje položaja mladih
- Razvoj partnerstva sa organizacijama civilnog društva OCD

Strateški cilj 3 „Održivo upravljanje okolišem i infrastrukturnim resursima u skladu principima zelene tranzicije“ operacionalizira se kroz 6 prioriteta:

- Upravljanje i obnavljanje nefinansijske imovine Općine i pokrivenost planskom dokumentacijom cijelog područja Općine
- Unapređenje energetske efikasnosti
- Unapređivati integralno upravljanje otpadom i sistem cirkularne ekonomije
- Razvoj nove i unaprijeđenje postojeće saobraćajne infrastrukture
- Uređenje, infrastrukturno opremanje i zaštita javnih prostora
- Povećati otpornost na krize

Kako bi se osigurala realizacija strateških projekata, ali i prioriteta definisanih Strategijom razvoja, Općina Centar Sarajevo će se u periodu od 2023.-2025. godinu

primarno fokusirati na realizaciju sljedećih **mjera** koje pokrivaju ekonomski i društveni sektor, infrastrukturu i zaštitu okoliša:

Strateški cilj 1 „Digitalizirana i konkurentna poduzetnička, infrastruktura za proizvode i usluge veće dodane vrijednosti“

- 1.2.1. Razvoj mehanizama efikasnog finansiranja poslovnih subjekata
- 1.2.2. Sistemsko unaprjeđenje preduzetničke infrastrukture i pratećih servisa
- 1.2.3. Unaprjeđenje vještina o poduzetništvu
- 1.3.3. Unaprijediti promociju sektorskih/u pojedinim nišama/investicionih prilika, prije svega u turizmu, IT sektoru i kreativnim industrijama
- 1.5.1. Podrška diversifikaciji privrednih aktivnosti u ruralnom području
- 1.5.3. Podrška razvoju ruralnog turizma
- 1.6.1. Institucionalno povezivanje sektora kulture i umjetnosti sa turističkim sektorom
- 1.7.1 Razvoj i implementacija projekata od značaja za razvoj Općine sufinansirani iz EU fondova i drugih finansijskih izvora

Strateški cilj 2 „Unapređeni, dostupni i kvalitetni javni i socijalni servisi“

- 2.1.2. Podržati unaprjeđenje nastavnih i vannastavnih programa u osnovnim i srednjim školama (sa posebnim naglaskom na STEM i digitalne vještine) i uskladiti ga sa zahtjevima tržišta rada i potražnjom za radnom snagom
- 2.1.3. Podrška izgradnji, uređenju i opremanju prostora u predškolskim i školskim ustanovama
- 2.1.4. Razviti i podržati programe prekvalifikacija i cjeloživotnog učenja u neformalnom obrazovanju
- 2.1.5. Podrška učenicima i studentima u obrazovnom procesu
- 2.1.6. Stipendiranje i dodjela nagrada najboljim učenicima i studentima
- 2.2.1. Razviti programe prevencije bolesti i zaštite zdravlja stanovništva
- 2.2.3. Podrška razvoju zdravstvene infrastrukture i u nabavci neophodne medicinske opreme
- 2.3.1. Održavanje i unapređenje sportske infrastrukture u vlasništvu Opštine Centar
- 2.3.2. Podrška sportskim aktivnostima za sve dobne uzraste u cilju zdravog življenja i socijalne inkluzije
- 2.3.3. Unaprjeđenje promocije usmjerene prema građanima sa ciljem omasovljenja bavljenja sportskim aktivnostima
- 2.3.5. Podrška istaknutim sportistima i talentovanim pojedincima u amaterskim nekomercijalnim sportovima
- 2.4.1. Podrška razvoju infrastrukture namijenjene kulturnim sadržajima
- 2.4.2. Podrška ustanovama i pojedincima za projekte iz oblasti kulture i umjetnosti
- 2.4.3. Podrška vjerskim ustanovama
- 2.5.1. Uključivanje socijalno osjetljivih osoba/učešće u obezbjeđenju boljih uslova života socijalni ugroženih, starih i iznemoglih, invalida, civilnih žrtava rata, povratnika
- 2.5.2. Razvoj programa podrške boračkoj populaciji
- 2.5.3. Radno osposobljavanje i školovanje socijalno osjetljivih osoba i manjinskih grupa
- 2.5.4. Razvoj socijalnih usluga neposrednim korisnicima
- 2.5.5. Razvoj institucionalnih i vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite
- 2.5.7. Unapređenje uslova aktivnog življenja za osobe treće dobi
- 2.5.10. Održavanje stambenog fonda za rješavanje stambenih potreba građana
- 2.6.1. Podrška stambenom zbrinjavanju mladih
- 2.6.2. Razvoj podsticajnog okruženja za samozapošljavanje mladih
- 2.6.3. Razvoj svijesti mladih o značaju kreativnog provođenja slobodnog vremena i pružanje podrške mladim u organizaciji kulturnih i sportskih aktivnosti i događaja
- 2.7.1. Finansiranje projekata koji su u skladu sa ciljevima Općine

Strateški cilj 3 „Održivo upravljanje okolišem i infrastrukturnim resursima u skladu principima zelene tranzicije“

- 3.1.1. Izrada nove i inoviranje postojeće prostorno - planske dokumentacije
- 3.1.2. Prijenos zemljišta za realizaciju planova
- 3.1.3. Sprečavanje bespravne gradnje
- 3.1.4. Učinkovito upravljanje i obnavljanje kapaciteta nefinansijske imovine Općine (poslovno-stambeni fond, objekti i oprema)
- 3.2.1. Sufinansiranje utopljanja zgrada i individualnih objekata
- 3.2.2. Podrška razvoju mogućnosti i potencijala obnovljivih izvora energije
- 3.3.1. Rekonstrukcija, sanacija i izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže na području Općine Centar u skladu sa projektom "Čista Miljacka"
- 3.4.1. Planiranje i uređenje lokacija za selektivno prikupljanje otpada
- 3.5.1. Rekonstrukcija postojeće saobraćajne infrastrukture prema usvojenim planovima
- 3.5.2. Izgradnja podzemnih garaža
- 3.6.1. Hortikulturno uređenje, održavanje i opremanje parkovskih i drugih zelenih površina
- 3.6.2. Uređenje i održavanje drugih javnih prostora (ulice, mostovi, trгови, spomenici, fontane, šetnice, javna rasvjeta)
- 3.7.1. Poboljšati funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća
- 3.7.2. Osigurati zaštitu i funkcionisanje kritične infrastrukture

4. Indikativni finansijski okvir za planski period od 2025.-2027. godine

Realizacija planiranih prioriteta, mjera i strateških projekata za period od 2025.-2027. godine finansiraće se kombinacijom budžetskih sredstava Općine Centar Sarajevo, kao i sredstvima viših nivoa vlasti, sredstvima EU, kreditnim sredstvima, te ostalim donacijama.

Općina Centar Sarajevo je za realizaciju mjera i strateških projekata iz Strategije razvoja za period 2025.-2027. godine predvidjela:

- U Budžetu Općine Centar Sarajevo za 2025. godinu 66.319.502 KM, od čega je iz općih i namjenskih sredstava Općine 52.345.015 KM (tekuća sredstva 25.982.027 KM i prenos neutrošenih i razgraničenih sredstava 26.362.988 KM) i iz ostalih izvora (namjenskih transfera drugih nivoa vlasti i međunarodnih organizacija) 13.974.488 KM.
- U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2026.-2027. godine:
 - o za 2026. godinu 30.598.468 KM (opća i namjenska tekuća sredstva Općine 24.590.468 KM i ostali izvori namjenskih transfera 6.008.000 KM) i
 - o za 2027. godinu 29.033.333 KM (opća i namjenska tekuća sredstva Općine 25.120.338 KM i ostali izvori 3.913.000 KM).

Sredstva planirana u Budžetu Općine Centar Sarajevo za 2025. godinu (KM 17.070.498) i DOB-u Općine za 2026. (KM 16.901.532) i za 2027. godinu (KM 16.566.662) u okviru programa – administrativni troškovi i tekuća rezerva su izuzeti iz indikativnog finansijskog okvira jer nisu obuhvaćeni strateškim okvirom.

PRILOG: Akcioni plan implementacije Strategije razvoja za period 2025-2027

OPĆINSKI NAČELNIK

Srđan Mandić